

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту
Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені
М. І. Долішнього НАН України» (Україна)
Державний університет «Житомирська політехніка» (Україна)
Донецький національний університет імені Василя Стуса (Україна)
Державний податковий університет (Україна)
Західноукраїнський національний університет (Україна)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка Кафедра
фінансів (Україна)
Національний університет «Львівська політехніка» (Україна)
Національний університет «Одеська політехніка» (Україна)
Одеський національний економічний університет (Україна)
Університет Догус (Туреччина)
Університет Нортумбрія (Англія)
Хмельницький національний університет (Україна)
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Україна)
Шаньдунський університет мистецтв (Китай)
Яський технічний університет імені Георгія Асакі (Румунія)

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ»

м. Вінниця

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту
Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього
НАН України» (Україна)
Державний університет «Житомирська політехніка» (Україна)
Донецький національний університет імені Василя Стуса (Україна)
Державний податковий університет (Україна)
Західноукраїнський національний університет (Україна)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка Кафедра фінансів
(Україна)
Національний університет «Львівська політехніка» (Україна)
Національний університет «Одеська політехніка» (Україна)
Одеський національний економічний університет (Україна)
Університет Догус (Туреччина)
Університет Нортумбрія (Англія)
Хмельницький національний університет (Україна)
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Україна)
Шаньдунський університет мистецтв (Китай)
Ясський технічний університет імені Георгія Асакі (Румунія)

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ»

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

Вінниця
ВНТУ
2022

Ministry of Education and Science of Ukraine
Vinnytsia National Technical University
Faculty of Management and Information Security
Department of Finance and Innovation Management
State Institution “Institute of Regional Studies named after M. I. Dolishny NAS of
Ukraine” (Ukraine)
Zhytomyr Polytechnic State University (Ukraine)
Vasul’ Stus Donetsk National University (Ukraine)
State Tax University
Western Ukrainian National University (Ukraine)
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Department of Finance (Ukraine)
Lviv Polytechnic National University (Ukraine)
Odessa National Polytechnic University (Ukraine)
Odessa National Economic University (Ukraine)
Dogus University (Turkey)
University of Northumbria (England)
Khmelnysky National University (Ukraine)
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (Ukraine)
Shandun University of Mistresses (China)
Iasi Technical University named after Georgi Osaki (Romania)

**«MODERN TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF FINANCIAL
AND INNOVATION-INVESTMENT PROCESSES IN UKRAINE»**

MATERIALS

of the

V International Scientific and Practical Conference

Vinnytsia
VNTU
2022

УДК [336+330.341.1](477)

C-89

Видається за рішенням Вченої ради Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України

Редакційна колегія: **В. В. Зянько**, доктор економічних наук, професор,
І. Ю. Єпіфанова, доктор економічних наук, професор,

Рецензенти: **В. В. Джеджула**, доктор економічних наук, професор,
В. В. Гурчкіна, доктор економічних наук, доцент

C-89 Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції 25 лютого 2022 року : збірник наукових праць [Електронний ресурс]. – Вінниця: ВНТУ, 2022. – 881 с.

ISBN 978-966-641-912-8 (PDF)

В матеріалах конференції висвітлено доповіді вітчизняних та іноземних науковців, які розглянуто на V Міжнародної науково-практичної конференції 25 лютого 2022 року в м. Вінниця.

УДК [336+330.341.1](477)

Роботи подаються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність інформації, яка наведена в роботах, та залишає за собою право не погоджуватися з думками авторів на розглянуті питання.

ISBN 978-966-641-912-8 (PDF)

© Вінницький національний технічний університет,
укладання, оформлення, 2022

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Андрос С. В., Білоченко А. М. КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНТЕКСТ	27
Батюк Л. А. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ КОНКУРЕНЦІЇ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ	30
Будник Л. А., Лісецька Л. О. АНАЛІЗ ЗАГРОЗ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19	32
Бондар Ю. А., Швиданенко Д. В. ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	35
Венславовський О. М., Коваль Н. О. ФІНАНСОВІ ІННОВАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ	38
Вівчар О. І., Гевко В. Л. КОНЦЕПТУАЛЬНІ КОНТЕКСТИ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ЗОВНІШЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	40
Войтків С. В. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ З ВИРОБНИЦТВА ВАНТАЖНИХ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ КАТЕГОРІЙ L7 ТА N1 В НАЦІОНАЛЬНІЙ І РЕГІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	42
Войченко Т. О., Радченко О. А. ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	45
Волкова О.Г. СТРУКТУРА ВИТРАТ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ НІМЕЧЧИНИ: АКТУАЛЬНИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	48
Волохова І. С. ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ БЮДЖЕТНОЇ СФЕРИ	51
Гриценко О. М., Демчик К. М. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ ТА НАПРЯМКИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ	53
Дубовик О. Ю. СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА ПОДАТКОВОЇ РЕФОРМИ	57
Жибер Т. В. ПЕРСПЕКТИВИ СПІЛЬНОГО БЮДЖЕТУВАННЯ В УКРАЇНІ	60
Зянько В. В. ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВАЛЮТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ	63
Ільчук В. П., Шпомер Т. О. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ	66
Іщук Л. І., Мирулюбова Т. В. ЕКОЛОГІЧНЕ ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТИМУЛЮВАННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ	69

Кильницька Є. В., Глухова С. В. МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ЩОДО ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ КОНТРАГЕНТІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ДОБУВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	474
Кірдіна О. Г., Стешенко О. Д. УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ В УМОВАХ КРИЗИ	477
Кобець С. П. ПРОГНОЗУВАННЯ ЧИСТОГО ДОХОДУ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ АДАПТИВНОЇ МОДЕЛІ ХОЛЬТА	480
Кобелева Т. О., Погорєлова Т. О., Перерва П. Г. ФОРМУВАННЯ ПРОЦЕСУ САМООРГАНІЗАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА	483
Коваленко О. М., Станіславик О. В. СПЕЦИФІЧНІ РИСИ ПРОЦЕСУ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА	487
Ковалик О. А. ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК МАЛОГО БІЗНЕСУ ТА ЙОГО СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ	490
Козловський В. О., Ясько Я. А. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ДІЛОВОГО ІМІДЖУ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА	494
Коритько Т. Ю. ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ІНДУСТРІЇ 4.0	497
Кришталєва О. В. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ	500
Кубецька О. М., Макогонюк Є. О. ЗНАЧЕННЯ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЙОГО ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	502
Кудря Я. В. ВИКОРИСТАННЯ РЕВЕРСНОЇ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОЦІНЦІ ЕФЕКТУ СИНЕРГІЗМУ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	504
Кузуб М. В., Крикун К. С. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК МЕТОД УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	506
Кучер А. В., Кучер Л. Ю., Гончарова А. Є. СТАЛЕ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЛЯМИ	509
Липецька О. Р., Глущенко Л. Д. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО ЛІЗИНГУ	512
Литовченко О., Дзерве Л. ЗАХОДИ ЩОДО ПРОТИДІЇ РЕЙДЕРСТВУ ЯК ЗАГРОЗІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	515
Лінькова О. Ю. ПІДРИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ	518
Літвінчук Ю. А., Білявський В. М. ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ І ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	521
Логвінова О. П. ЧИННИКИ РИЗИКУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ	524

УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ В УМОВАХ КРИЗИ

Український державний університет залізничного транспорту

Анотація. Запропоновано застосування прогнозно-адаптивного підходу до управління ресурсним забезпеченням сталого розвитку залізничного транспорту, що включає систему аналітико-прогнозного забезпечення, адаптивну систему прийняття рішень і систему наскрізного контролю та моніторингу, і передбачає активне застосування цифрових технологій у процесі управління ресурсним потенціалом залізничної компанії.

Ключові слова: управління; фінансові ресурси; залізничний транспорт

A MANAGEMENT RESOURCE PROVIDING OF STEADY DEVELOPMENT OF RAILWAY TRANSPORT IS IN THE CONDITIONS OF CRISIS

Abstract. Application of the prognosis-adaptive going offers near a management the resource providing of steady development of railway transport, that includes the system of the providing, adaptive system of making decision and through checking and monitoring system, and envisages active application of digital technologies in the process of management of railway company resource potential.

Keywords: management; financial resources; railway transport

Сьогочасний стан АТ «Укрзалізниця» характеризують як найскладніший за роки його існування. Зволікання з реалізацією критично важливих для залізничної галузі реформаційних заходів, неефективна система управління, невиконання планів з капітального інвестування і планів закупівель необхідних запчастин, матеріалів та обладнання, призвело до вкрай критичного стану залізничної інфраструктури та рухомого складу і зумовило поглиблення соціально-економічної кризи на залізничному транспорті.

Пропускна спроможність залізничної мережі і провізні можливості залізничного транспорту з кожним роком невпинно знижуються, що свідчить про подальше погіршення стану рухомого складу та інфраструктури залізниці.

Понад 70% вантажних вагонів і 50% локомотивів через відсутність коштів і невиконання програми закупівель простоє в очікуванні ремонту та капітального відновлення, терміни виконання яких зазвичай не дотримуються. Не менш зношеною є і залізнична інфраструктура: близько 7,0 тис. км колії потребує капітального ремонту і близько 3,0 тис. км – реконструкції. Це зумовлює ситуацію, коли компанія не має технічної змоги задовольнити вимоги вантажовласників і зриває заплановані терміни поставки вантажів. Вражаючою у 2021 р. є статистика щодо добової кількості «тимчасово залишених» поїздів. Кількість останніх, наприклад, за 11-12 серпня досягла 151 рухомого складу або 6,0 тис. вагонів. На 12 серпня виконання заявок склало 64,4 %. Затримки поїздів становили від 21 до 255 годин [1].

Критична ситуація склалася у сфері матеріально-технічного забезпечення. Так, наприклад, протягом року два рази компанія перебувала на межі зупинки руху поїздів у зв'язку з критичним запасом палива. План з постачання запчастин, матеріалів та обладнання для ремонтного виробництва АТ «Укрзалізниця» у 2020 р. виконано лише на 51 %. Як результат, залізнична компанія поступово втрачає і власну потужну виробничо-ремонтну базу.

Поряд з цим слід звернути увагу і на фінансово-кредитні ризики, які перешкоджають стабільному функціонуванню корпорації АТ «Укрзалізниця».

По-перше, це низька рентабельність діяльності залізничної компанії: 2020 р. корпорація завершила

зі збитком у розмірі 11,4 млрд грн, у 2019 р. – отримала майже 3,0 млрд грн чистого прибутку при невиконанні інвестиційного плану майже на 50%. За підсумками роботи в першому півріччі 2021 р. АТ «Укрзалізниця» отримало чистий збиток 1,4 млрд грн.

По-друге, нарощення боргових зобов'язань: станом на кінець 2020 р. обсяг основного боргу компанії склав 34,2 млрд грн, що співвідносно 45% чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг). Обсяг річних витрат на обслуговування довгострокових запозичень у 2021 р. досягне рівня 7,7 млрд грн, що в 2 рази більше, ніж у 2020 р. [2].

По-третє, неефективна інвестиційна політика та ігнорування потреб у оновленні і модернізації рухомого складу та інфраструктури.

Протягом останніх років спостерігається хронічне невиконання інвестиційних планів щодо капітального будівництва, оновлення і модернізації залізничної інфраструктури та рухомого складу. Рівень виконання плану з капітального інвестування коливається в межах 50-60%, зокрема у 2019 р. інвестиційний план АТ «Укрзалізниця» було виконано на 51%. У 2020 р. корпорацією освоєно 8,4 млрд грн інвестицій, обсяг яких, з одного боку, відповідає 67% виконанню затвердженого плану, а з іншого – не відповідає реальним потребам галузі в інвестиціях і складає близько 50% від проекту фінансового плану, який було представлено в листопаді 2019 р. Така тенденція до коригування і поступового зменшення запланованого обсягу інвестицій, на жаль, є усталеною практикою в діяльності акціонерного товариства.

Серед інших ризиків ресурсного забезпечення, що дестабілізують роботу залізничного транспорту, слід звернути увагу на кадрові загрози, викликані зокрема низькою заробітною платою та її невідповідністю обсягам та умовам праці, і, як результат, критичною неукомплектованістю штату працівників. За останні п'ять років з компанії звільнилося 169 тис. осіб, тобто 55% кваліфікованих працівників, зокрема тих професій, що задіяні в забезпеченні перевезень, які мають значний досвід роботи в галузі і є висококваліфікованими фахівцями. Середньомісячна заробітна плата працівників, у 2020 р. складала 11 600 грн. При цьому слід зазначити, що 3% працівників отримували заробітну плату нижче мінімального рівня, 12% – від 5000 до 7000 грн, 26% – від 7000 до 10000 грн, 38% – від 10000 до 15000 грн і 21% – понад 15000 грн [3]. Тобто, понад 40% працівників-представників робітничих професій отримували заробітну плату нижче середньої по галузі.

Отже, на сучасному етапі важливого значення для залізничного транспорту набуває вирішення проблеми ефективного використання ресурсів і формування належного ресурсного забезпечення його сталого розвитку. Значні перспективи для дієвого вирішення поставленого завдання надає цифровізація і передові цифрові рішення, впровадження яких у діяльність компанії сприятиме підвищенню її гнучкості та адаптивності в умовах глобальної нестабільності та поширення кризових явищ.

З огляду на зазначене доцільним є впровадження в діяльність залізничної компанії прогностно-адаптивного підходу до управління ресурсним забезпеченням, що включає систему аналітико-прогнозного забезпечення, адаптивну систему прийняття рішень і систему наскрізного контролю та моніторингу, і передбачає активне застосування цифрових технологій у процесі управління ресурсним потенціалом.

Оскільки саме від якості аналізу ринків ресурсів та прогнозування динаміки їх розвитку і оцінювання потенціалу залізничного транспорту щодо адаптації до цих змін залежить ефективність управлінських рішень у даній сфері і, як результат, забезпечення сталого розвитку залізничної компанії в довгостроковій перспективі.

Аналіз рівня забезпеченості залізничного транспорту матеріальними, техніко-технологічними, фінансово-інвестиційними та кадровими ресурсами дозволив встановити необхідність вирішення проблеми ефективного використання ресурсів та формування належного ресурсного забезпечення сталого розвитку залізничного транспорту. Вказано на доцільність застосування прогностно-адаптивного підходу до управління ресурсним забезпеченням залізничного транспорту, що включає систему аналітико-прогнозного забезпечення, адаптивну систему прийняття рішень і систему наскрізного контролю та моніторингу, і передбачає активне застосування цифрових технологій у процесі управління ресурсним потенціалом залізничної компанії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1 На сети «Укрзалізниці» без движения находится 34 грузовых поезда. *gmk.center: веб-сайт*. URL: <https://gmk.center/news/na-seti-ukrzhaliznici-bez-dvizheniya-nahoditsya-34-gruzovyh-poezda/> (дата звернення: 13.10.2021).

2 Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань перевірки та оцінки стану акціонерного товариства «Українська залізниця»: Постанова Верховної Ради України від 09.09.2021 р. № 1734-IX. *Законодавство України: веб-сайт*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-20#n17> (дата звернення: 10.10.2021).

3 Інтегрований звіт АТ «Укрзалізниця» за 2020 р. *АТ «Українська залізниця»: веб-сайт*. URL: <https://www.uz.gov.ua/files/file/about/investors/UZ%20Integrated%20Report%202020%20Ukr.pdf> (дата звернення: 11.10.2021).

Кірдіна Олена Григорівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і аудиту Українського державного університету залізничного транспорту, м. Харків

Стешенко Олена Дамирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри управління державними і корпоративними фінансами Українського державного університету залізничного транспорту, м. Харків, e-mail: EDStesh@ukr.net

Kirdina Olena, doctor of economics, Professor, Head of the Department of Accounting and Audit, Doctor of Economics Ukrainian State University of Railway Transport, Kharkov

Steshenko Olena, PhD in Economics, Associate Professor Department of Management of State and Corporate Finances Ukrainian State University of Railway Transport, Kharkov, e-mail: EDStesh@ukr.net

*Електронне наукове видання
комбінованого використання*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
25 лютого 2022 року

Підписано до видання 15.03.2022 р.
Гарнітура Times New Roman.
Обсяг 11 Мб. Зам. № P2022-021

Видавець та виготовлювач
Вінницький національний технічний університет,
інформаційний редакційно-видавничий центр.
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95.
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Тел. (0432) 65-18-06.
press.vntu.edu.ua
[email: irvc.vntu@gmail.com](mailto:irvc.vntu@gmail.com)
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.